

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 3.

A Magyar Kurir 3-ik darabjához.

B é t s.

A' Bétsi Congressusnak foglalatosságáról, folyamatjáról, végzéseiről és végzetjéről még most is annyit tud az ide való Publikum, mint tudott annak elkezdődésekor. Az abban foglalatostkodó Minis-terek mindent mélyeséges titokban tartanak; de mivel azok az ő szállásaiknak idejét meghosszszabították, és mivel a' Cs. Kir. Fő konyha mesternek meg parantsoltatott, hogy elegendő konyhabeli dolgokról visel-lyen gondot, tsak ezen környütlállásból is azt lehet kihuzni, hogy annak egy hamar és egy könnyen vége nem leszén. Az illy fontos dolog főt idót, sok megfontolást, és vlygázóságot kíván, hogy annál fogva min-denek tsendességgel menjenek végbe, és senkinek bosszúságot ne okozzanak.

A' Feis. Würtembergi Király, a' ki in eo gnito az az idegen név alatt utazott innen el, az idevaló Aug. Conf. tartó gyü-lekezett fundusának megjobbítása végett, azon Ekklesia gondviselőjénél ezer forintot tétetett le, de conventionalis pénzben-é, vagy papirosban, arrólsemmi szó niuts.

A' Bétsi Congressus sok Európai feje- delmeket, politikusokat, és nagy embere- ket vonszott ide a' kiknek itten való léte- lek és maradások olly rendkívül való drá- gaságot okozott a' Bétsi Publikumnak, a' millyen soha sem tapasztaltatott ennekélő- te.

Nem tsak ezeket, hanem másokat is, a' kik a' pénzt szeretik, magához vonta a'

Bétsi Congressus. — Egy Tirolisi lakos egy 18 mázsa bikát hozott ide, olly feltétellel, hogy minekutánna az a' Bétsi Publikum né- zesere pénzért kitétetődne, adattasson a' Bétsi Invalidusok házának, ennek a' biká- nak a' feje felette nagy. — Egy más va- laki egy 80 mázsa nagy halat mutogat a' Publikumnak pénzért — Azt mondják, hogy itten egy szegény lakos házánál egy matska kölközött meg, és hogy kölkei közt kettőnek kutyafeje, farka és körmei vol- tak. Sokan úgy gondolkoznak, hogy ez a' matska a' lakos ebével való rendkívül való baratságos való társalkodásnak tu- lajdoníthatja a' természetnek ezen különös tüneményét. A' ki ezt a' dolgot megfon- tolja, megnevezhatározhatja, a' kutyával va- ló közösülésnek e vagy tsak a' matska kép- zelődesének kell, ezt a' tsudát tulajdo- nitani. A' matska az ebet, és ezt amaz természetesen nem szenvedheti azért is nem az egymással való közösülésnek, hanem inkább a' matska képzelődesének kell ezt a' halhatatlan történetet, tulajdonítani, mi- vel más példák is bizonyítják, hogy mind az okos, mind az ostalan állatok gyakorta elvétik a' nemzésnek és szü- lésnek természeti rendjét.

Magyar Ország.

A' Helvét. Confessiót tartó Debreczeni Collegiumnak állapotja ezen oskolai njesz- tendőben, melly Novemb. első napjával kezdődik, és a' jövő esztendőben, Septem- ber 15 dik napján az Examen kezdetével végződik el; A' Humanitás Classisai, a' Rhetorikán és Poetikán felől lévő ügy ne-

vezett tógás, és nem tógás deákok száma 586 a' mostani dragasághoz képest igen nagy. Ezek között az első és 2-dik esztendő deákok, nagyobb idejű deákok, vagy Praesések által a' deák és görög literatúra kivül a' Mathesis kezdetére, az ó és új Geografiára, historiára és Philosophiára, encyclopedice, vagy rövideden tanítódnak, hogy azután szabad választás szerént, először ugyan a' Philosophiai szután a' Theologiai és Juridica Tudományokra által mehesse- nek, úgy hogy, a' ki a' Collegiumban hat esztendőt eltölt, minden tudományokat, mellyek abban tanítódnak, naponként három órát halgatván elvégezhet, ha több órát, napjában halgatni kíván, előbb is.

A' Theologiai Tudományokat, melyeket nagy tiszteletű Gen. Notárius, és Professor Budai Eszaias Ur tanít, halgatják most 118, az ó Testamentomi Exagesist 74; az új Testamentomit 82; mindeniket külön órán tanítja Professor Tiszt. Varga István úr, a' mathesist tanulják 106-an, ugyan annyian, más órakon a' Physikát, mellyeket Professor Sárváry Pál Ur tanít; a' Philosophiát tanulják 80-an; különösen a' Természet Jussát, az Embernek és Nemzetiségeknek, az Európai nevezetesebb országok státtisticájával, és a' Magyar Országai Jus Publikummal együtt tanulják 106. Professor Tek. Ercsey Daniel Utól. A' Magyar Országai magányos törvényeket (Jus

Priv. Hung.) a' vétkek büntetéséről való tudományokkal (Jus Criminale) és a' Magyar Országai Törvények Historiájával együtt tanítja Tek. Dobrosi Madarász János Ur; — az Universális Historiát, és különös az Európai nevezetesebb Státufok Historiáját, valamint a' Görög és Deák Literatúrát addig, míg ezeknek rendessen leendő Tanítója Tiszt. Pételey József Ur Academiai utazásából megérkezik, két erdemes, és a' tanításban már gyakoroltatott Deák ifiak, ugymint Budai Jonathan és Gyárfás Pál tanítják.

A' Classisokban tanulok száma kettő híján 13,00, ugymint 2-ik esztendő Rhetorok-vagynak 54-en; Poeták 60-an; 1-ső esztendő Rhetorok 74-en; 2-ik esztendő Syntaxisták 113; 1-ső eszt. Syntaxisták 115; Grammatisták 116; Conjugisták 148; Declinisták és Magyar Grammatikát tanulók 220; nagyobb olvasók 202; kisebb olvasók 195. Ezen tíz Classisok között szinte felének elég tágas és alkalmas helye van már abban az új épületben, melly az 1802-ik esztendői szörnyű tűzolta lafsan lassan épült, és reményféljük szerint két esztendő alatt a' Magyar Országai Reformata Ekklesiák, és nemelly jötevők fáradszhatatlan buzgósággal által kötelességere mehet a' mit a' tudományok nagyobb virágzására minden jó gondolkodású hazafinak kívénni kell 's a' t.